

ÖZET: Engellilik durumuna bağlı yer değişikliğinin şartları ile bu şartları yerine getiren memurun başka gerekçelerle talebinin reddedilmesinin mümkün bulunmadığı hk. (08/03/2016-1424)

Gümrük ve Ticaret Bakanlığında muhafaza memuru olarak görev yapan personelin bakmakla yükümlü olduğu annesinin %80 oranında tedaviyle çalışma olanağı vermeyen şizofreni hastası olduğunu, annesinin Mardin'de ikamet ettiğini ve ilgilinin Gümrük ve Ticaret Bakanlığının Yer Değiştirme Yönetmeliğinin "Engellilik Durumuna Bağlı Yer Değişikliği" başlıklı 13/A maddesine istinaden yer değişikliği talep ettiğini, ancak adı geçen Bakanlığının ilgilinin kardeşlerinden bazılarının Mardin'de yaşaması ve hizmet ihtiyacını gerekçe göstererek ilgilinin talebinin red edildiğini belirterek,

- Bahsi geçen personelin talebinin Devlet Memurlarının Yer Değiştirme Suretiyle Atanmalarına İlişkin Yönetmeliğin ek 3 üncü maddesi kapsamında bir başvuru olarak değerlendirilip değerlendirilmeyeceği,

- Gümrük ve Ticaret Bakanlığının Yer Değiştirme Yönetmeliğinin "Engellilik Durumuna Bağlı Yer Değişikliği" başlıklı 13/A maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "Bu kapsamdaki talepler bu Yönetmelikte yer alan kısıtlayıcı hükümlere tabi olmaksızın kadro imkânları ve hizmet ihtiyacı dikkate alınarak karşılanır..." hükmünün Genel Yönetmeliğin ek 3 üncü maddesine aykırılık teşkil edip etmediği, söz konusu ifadenin Genel Yönetmeliğin ek 3 üncü maddesini sınırlandırıp sınırlandırmadığı,

- Adı geçen Bakanlığın ilgilinin talebini reddetme gerekçeleri olan "hizmet ihtiyacı" ve "kardeşlerinden bir kaçının Mardin'de ikamet etmesinin" yürürlükte bulunan mevzuata aykırı olup olmadığı

hususlarında görüş talep eden ilgi yazı incelenmiştir.

Bilindiği üzere, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 72 nci maddesinin beşinci fıkrasında "*İlgili mevzuatı uyarınca verilecek rapora göre kendisi, eşi veya birinci derece kan hısımlığı bulunan bakmakla yükümlü olduğu aile fertleri engelli olan memurların engellilik durumundan kaynaklanan yer değiştirme taleplerinin karşılanması için düzenlemeler yapılır.*" hükmü yer almaktadır.

25/6/1983 tarihli ve 18088 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Devlet Memurlarının Yer Değiştirme Suretiyle Atanmalarına İlişkin Yönetmeliğin (Genel Yönetmeliğin) "Amaç" başlıklı 1 inci maddesinde; "*Bu Yönetmelik; 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 2 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile değişik 2 nci maddesi ve aynı Kanunun 2670 sayılı Kanunla değişik 72 nci maddesine dayanılarak, Devlet Memurlarının aynı kurum içinde yer değiştirme suretiyle atanmalarını sağlamak amacıyla düzenlenmiştir.*" hükmü, "Özel Yönetmelik" başlıklı 28 inci maddesinde, "*Kurumlar bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 6 ay içinde halen görevde bulunan memurların geçmiş hizmetlerinin bu Yönetmelik çerçevesinde nasıl değerlendirileceğini ve bu Yönetmeliğin çeşitli maddelerinde kurumlarca tesbiti öngörülen diğer hususları kapsıyan özel Yönetmeliklerini Devlet Personel Dairesinden olumlu görüş alınmak sureti ile çıkarırlar. Özel Yönetmeliklerde bu Yönetmeliğe aykırı hükümler yer alamaz. Ancak, Mülki İdare Amirliği Hizmetleri ile Emniyet Hizmetleri sınıflarına dahil memurlar hakkında kendi özel yönetmeliklerinin uygulanmasına devam edilir.*" hükmü, "Engellilik durumuna bağlı yer değişikliği" başlıklı Ek 3 üncü maddesinde ise "*İlgili mevzuatına göre alınan sağlık kurulu raporunda en az yüzde kırk oranında engelli olduğu belirtilen memurlar ile ağır engelli raporlu eşi veya bakmakla yükümlü olduğu birinci derece kan hısımları bulunan memurlar engellilik durumundan kaynaklanan gerekçelere dayalı olarak yer değiştirme talebinde bulunabilir.*

Bu kapsamdaki talepler bu Yönetmelikte yer alan kısıtlayıcı hükümlere tabi olmaksızın kurumların kadro imkânları ve teşkilat yapıları dikkate alınarak karşılanır ve bu haktan bir defadan fazla yararlanılamaz.

Memurun kendisinin veya birlikte yaşadığı eşi ve bakmakla yükümlü olduğu çocuklarının engellilik durumunun tedavisi sebebiyle yer değişikliğini talep etmesi halinde, yer değiştirme suretiyle atama yapılacak yerin, memurun ve bu fıkra kapsamındaki yakınlarının engellilik durumuna uygun olması esastır.

Engellilik durumu devam ettiği sürece kurumlarca isteği dışında memurun yeri değiştirilmez. Engellilik durumu ortadan kalkan memurlar hakkında bu Yönetmelikte yer alan diğer hükümler uygulanır." hükmü yer almaktadır.

Diğer taraftan, 07.07.2012 tarihli ve 28346 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Gümrük ve Ticaret Bakanlığının Yer Değiştirme Yönetmeliğinin "Yer değiştirme suretiyle atamaya tabi personel" başlıklı 7 inci maddesinde "(1) Yer değiştirme suretiyle atamaya tabi personel aşağıda gösterilmiştir;

a) Taşra teşkilatı personeli;

1) Bölge Müdür Yardımcısı, Gümrük Müdürü, Gümrük Muhafaza Kaçakçılık ve İstihbarat Müdürü, Personel Müdürü, Şube Müdürü, Araştırmacı (640 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile atanan), Gümrük Müdür Yardımcısı, Bölge Amiri, Kısım Amiri, Şef, Muayene Memuru, Muhafaza Memuru, Bilgisayar İşletmeni, Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni, Memur, İcra Memuru.

2) Laboratuvar Müdürü, Mühendis (laboratuvar müdürlüklerinde görevli), Kimyager, Laborant.

b) Döner sermaye teşkilatı personeli; Tasfiye İşletme Müdürü, İşletme Müdür Yardımcısı, Şef, Bilgisayar İşletmeni, Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni, Memur, Anbar Memuru, Satış Memuru, Veznedar, Koruma ve Güvenlik Görevlisi." hükmü, "Engellilik durumuna bağlı yer değişikliği" başlıklı 13/A maddesinde ise "(1) İlgili mevzuatına göre alınan sağlık kurulu raporunda en az yüzde kırk oranında engelli olduğu belirtilen memurlar ile ağır engelli raporlu eşi veya bakmakla yükümlü olduğu birinci derece kan hısımları bulunan memurlar engellilik durumundan kaynaklanan gerekçelere dayalı olarak yer değiştirme talebinde bulunabilir.

(2) Bu kapsamdaki talepler bu Yönetmelikte yer alan kısıtlayıcı hükümlere tabi olmaksızın kadro imkânları ve hizmet ihtiyacı dikkate alınarak karşılanır ve bu haktan bir defadan fazla yararlanılamaz.

(3) Memurun kendisinin veya birlikte yaşadığı eşi ve bakmakla yükümlü olduğu çocuklarının engellilik durumunun tedavisi sebebiyle yer değişikliğini talep etmesi halinde, yer değiştirme suretiyle atama yapılacak yerin, memurun ve bu fıkra kapsamındaki yakınlarının engellilik durumuna uygun olması esastır.

(4) Engellilik durumu devam ettiği sürece istek dışında memurun yeri değiştirilmez. Bölge hizmet süresini tamamlayanlardan Bakanlıkça gerekli görülmesi halinde engellilik durumunun devam ettiğine ilişkin eğitim ve araştırma hastanesi veya üniversite hastanesinden alınacak sağlık kurulu raporu talep edilebilir. Engellilik durumu ortadan kalkan memurlar hakkında bu Yönetmelikte yer alan diğer hükümler uygulanır." hükmü yer almaktadır.

Yukarıdaki hükümler çerçevesinde;

-Devlet memurunun Genel Yönetmeliğin ek 3 üncü maddesinden yararlanabilmesi için; birinci derece kan hısımlarının (anne, baba, çocuklar) bakmakla yükümlü olduğu kişi kapsamında olması gerektiği, söz konusu kişilerin bakmakla yükümlü olduğu kişi kapsamında bulunup bulunmadığı hususunun 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun "Tanımlar" başlıklı 3 üncü maddesinde yer alan "bakmakla yükümlü olduğu kişi" tanımı esas alınarak tespit edilmesi gerektiği, ayrıca eşi ve bakmakla yükümlü olduğu birinci derece kan hısımlarının (anne, baba, çocuklar) ağır engelli olduğuna dair sağlık kurulu raporunun bulunması gerektiği,

- Genel Yönetmeliğin ek 3 üncü maddesinde yer alan şartlara sahip Devlet

memurunun engellilik durumuna bağlı yer değişikliği talebinin kamu kurum ve kuruluşlarınca yerine getirilmesi için talep edilen yerde kurumun teşkilatının bulunması, söz konusu teşkilat bünyesinde bahsi geçen memurun atanabileceği bir kadronun bulunması ve yer değişikliği talebinin engellilik durumundan kaynaklanan gerekçelere dayalı olması gerektiği,

- Engellilik durumuna bağlı yer değişikliğinin talep edildiği yerde kamu kurum ve kuruluşlarının teşkilatının bulunması, söz konusu teşkilatta memurun atanabileceği bir kadronun bulunması ve talebin engellilik durumundan kaynaklanan gerekçelere dayalı olması halinde kamu kurum ve kuruluşlarınca yer değişikliği talebinin yerine getirilmesi gerektiği, bu üç husus dışındaki gerekçelerle yer değişikliği talebinin reddedilemeyeceği,

- Genel Yönetmeliğin 28 inci maddesinde kamu kurum ve kuruluşlarının Devlet memurlarının yer değiştirmeye suretiyle atanmasına ilişkin olarak hazırladıkları özel yönetmeliklerde Genel Yönetmeliğe aykırı hükümlerin yer alamayacağının ifade edildiği mütalaa edilmektedir.

